

А. І. Шушківський

Кобзарьов Юрій Борисович

КОБЗАРЬОВ Юрій Борисович (25. 11(08. 12). 1905, м. Воронеж, Росія – 25. 04. 1992, Москва) – фахівець у галузі теоретичної та прикладної радіотехніки. Оскільки батько був військовим, дит. роки минули в різних містах Рос. імперії, зокрема Харкові. Канд. (1935), д-р (1949; обидва ступ. без захисту дис.) тех. н., професор (1949), академік РАН (1970). Сталінська премія (1941). Герой Соц. Праці (1975). Золота медаль ім. О. Попова (1980). Державні нагороди СРСР. Закін. Харків. ІНО (1926). Під час навч. викладав фізику в технікумі та на декількох робфаках. Відтоді працював у Ленінгр. фіз.-тех. інституті АН СРСР (нині С.-Петербург): 1936–43 – зав. лаб. радіолокац. засобів виявлення літаків; водночас 1928–40 – у Ленінгр. політех. інституті, 1933–35 – у Військ. електротех. академії; 1943–55 – завідувач кафедри радіолокації (засн.) Моск. енергет. інституту; 1950–60 – нач. відділу НДІ-20; від 1955 – зав. лаб., від 1968 – завідувач відділу статист. радіотехніки, від 1980 – радник дирекції Інституту радіотехніки й електроніки АН СРСР (обидва – Москва). У 2-й пол. 1920-х рр. під керівництвом *Д. Рожанського* досліджував генерацію ультракорот. хвиль; згодом вивчав питання їхньої стабілізації п'єзокварц. резонатором, розробляв положення теорії неліній. систем і стабілізації частоти без кварцу. Від 1935 очолював розроблення імпульс. методу радіолокації, який 1937 був випробуваний у реал. умовах. Створ. у лаб. К. 1938 радіолокац. установка стала основою розроблення та серій. випуску пересув. (на автомобілях) радіолокац. станцій РУС-2 і «Редут», які широко застосовували під час 2-ї світової війни. Стаціонарна радіолокац. станція дальністю дії понад 200 км, будівництво якої він очолював, функціонувала в системі ППО Ленінграда. 1954 брав участь у створенні першої в СРСР когерент. радіолокац. станції дальнього виявлення з захистом від пасив. перешкод «Стежка» (нині на озброєнні перебуває її модифікація «П-19»). Його праці істотно вплинули

на розвиток нових наук. напрямів – зі статист. оброблення радіосигналів, вивчення радіотепл. випромінювання Землі для дослідж. природ. ресурсів, вивчення випадк. низькочастот. полів Землі. Був одним із засн. (1956) та протягом низки років заст. гол. ред. ж. «Радиотехника и электроника». 2007 у Москві вийшла кн. «Кобзарев Юрий Борисович. Создание отечественной радиолокации: Научные труды, мемуары, воспоминания».

Основні праці

Параметры пьезо-кварцевых резонаторов // ЖПФ. 1929. Т. 6, вып. 2; Особенности кварцевых резонаторов // Там само. Вып. 6; О представлении характеристики лампы степенным рядом // ЖТФ. 1933. Т. 3, вып. 6; О переходных процессах в резонансном усилителе // Там само. 1935. Т. 5, вып. 8 (співавтор); К теории лампового генератора с двумя степенями свободы // Радиотехника. 1950. № 2; Отвечают эксперименты // Техника молодежи. 1984. № 9; Первые шаги советской радиолокации // Природа. 1985. № 12; На пороге магической физики // Гипотезы и прогнозы: Междунар. ежегодник. Москва, 1991. № 24.

Рекомендована література

1. Александров М. А. Воспоминания о Герое Социалистического Труда академике Ю. Б. Кобзареве как педагоге и ученом // Радиотех. тетради. 1993. № 4.

Бібліографічний опис:

Кобзарьов Юрій Борисович / А. І. Шушківський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-8830>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).